

Europos LIETUVIS

Nr. 11 (1797)

Londonas, 1986 m. kovo 13 d.

XL

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ABEJOTINOS VERTĖS VIZITAS

Vasario 28 Vilniuje viešėjo liaudies Lenkijos respublikos ir partijos vadovas generolas Jaruzelskis. Jis atvyko ne iš Varšuvos, bet iš Maskvos drauge su partijos delegacija, kuri dalyvauja 27-me suvažiavime. Svečiai, lydimi Lietuvos kompartijos pirmojo sekretoriaus Petro Griškevičiaus, padarė iškilą į Lietuvos sostinę, kur susitiko su vietos partijos veikėjais ir lenkų visuomenės atstovais, susipažino su miesto įžymybėmis, aplankė naujuosius laikraščio „Czerwony Sztandar“ redakcijos rūmus, pedagoginį institutą, kuriame rengiami mokytojai lenkų dėstomąja kalba.

Generolas Jaruzelskis Vilniaus skaičiavimo mašinų gamykloje padėjo už nuširdų priėmimą. Jis priminė istorinius lenkų ir lietuvių santykius, bendrą pergalę prie Žalgirio, kovas su totoriais ir kryžiuočiais užpuolikai. Pasidžiaugė, kad ypač Vilniuje ir aplinkiniuose rajonuose gyvena, kaip jis sakė, „daug jūsų lenkų tautybės piliečių“, kurie veikliai dalyvauja krašto visuomeniniame, ūkiniame, moksliniame ir kultūriniame gyvenime. Lietuvoje, sakė Jaruzelskis, veikia maždaug šimtas mokyklų su lenkų dėstomąja kalba, meno saviveiklininkų rateliai. Ir taip toliau.

Nėra abejonės, kad generolo Jaruzelskio apsilankymas Lietuvos sostinėje turėjo tam tikrą simbolinę vertę, nors tai tokiomis rūšimis simbolizmas, kurį galima labai nevienodai suprasti. Visų pirma ši kelionė aiškiai pabrėžė, kad Lietuva yra užkariuotas kraštas, Rusijos valda. Todėl nėra tiesaus kelio iš Varšuvos į Vilnių: kelias į Maskvą valdą eina tikrai per Maskvą. Vilnių šiandien galima pamatyti tikrai iš Maskvos malonės tik tam, kas pasirodo jos nusipelnęs.

Galimas dalykas, kad ir generolas Jaruzelskis kaip „realus politikas“ norėjo šia proga pasinaudoti ir drauge savotiškai parodyti savo tautiečiui popiežiui Jonui Pauliui II, kad ir iš Romos tiesiausias kelias į Vilnių veda per Maskvą. O kadangi popiežius norėjo tiesiog į Vilnių atvykti, todėl jo nepasiekė.

Reikia manyti, kad generolas savo iškilą Vilniuje buvo patenkintas. Netgi galima įsivaizduoti, kad jis jaučiasi atlikęs didelį patriotinį pasitarinimą savo tautiečiams Lietuvoje, stiprinamas jų dvasią. Kitas klausimas, ar Lietuvos lenkams buvo malonus susitikimas su generolu, kuris savo tėvynėje nuslopino ir Solidarumą sudėtis tautos viltis?

Ką šis vizitas jiems simbolizavo, sunku pasakyti. Jau visiškai nekaltai apie sostinės šeiminkus lietuvius, kurių Kremliuje niekas neklausė, ar jiems generolo Jaruzelskio vizitas pageidaujamas ar nepageidaujamas. Todėl gal ir nebus didelė klaida tarti, jog tai buvo labai abejotinos vertės simbolinis vizitas.

J.Vd.

BATUNO DELEGACIJA ZENEVOJE

Imants Gross, BATUNo Europos biuro direktorius, mus informuoja, kad š.m. vasario mėnesį jos organizacijos delegacija (pirm. Heino Ainsio, Sirje Ainsio ir jis pats) lankėsi Zenevoje. JTO žmogaus teisių komisijos metinės sesijos proga, delegacija tarėsi su komisijos nariais ir tyrė galimybes iškelti šiame forume Baltijos valstybių klausimą.

Delegacija atkreipė komisijos narių dėmesį, ypač į slapta Sovietų potvarkį, išleistą 1974 m., dėl religinių grupių persekiojimo Lietuvoje. To potvarkio nuorašas, kartu su dviem kitais dokumentais, buvo išplatintas JTO žmogaus teisių komisijos narių tarpe. Viena tu dokumentų buvo informuojama, kad š.m. vasario 6 d. Lietuvoje „autokatastrofoje“ žuvo kun. Juozas Zdebskas, kurį 1984 metais KGB buvo įspėjusi dėl bažnyčioje sakomų „antitarybinio pobūdžio“ pamokslų. Tas aiškiai rodo, kun. Zdebskio mirties priežastį.

BATUNo delegacija, per 5 dienų vizitą Zenevoje, kalbėjosi su JTO žmogaus teisių 26 tautų delegacijomis ir susitiko su 35 diplomatais. Taip pat išplatino informacinę medžiagą maždaug dvidešimčiai įvairių tautų žurnalistų ir aštuonioms žinių agentūroms.

APLINKOS APSAUGA LIETUVOJ

OKUPANTAS DARO NEPATAISOMĄ ŽALĄ MŪSŲ GAMTAI

Trečiasis sovietologų kongresas, posėdis 1985 m. lapkričio mėnesį Vašingtone, tarp daugelio kitų klausimų, diskutavo ir aplinkos apsaugos problemą Rytų Europoje. Tačiau, nors kongrese dalyvavo per 3000 mokslininkų, atvykusių iš įvairių valstybių, tarp jų nebuvo nei vieno iš Rytų Europos.

Aplinkos teršimas Rytų Europos kraštuose yra viena iš paslapčių, apie kurias viešai mažai kalbama ar rašoma. Kongrese tuo klausimu pranešimą padarė amerikietis dr. John Kramer, kuriam, kaip ir kitiems kalbėtojams, trūko reikalingų informacijų. Tačiau susiinteresavimas tuo klausimu buvo toks didelis, jog salėse, kur jis buvo diskutuojamas, visuomet pritrūkdavo sėdimų vietų. Kongreso dalyviai ypač domėjosi padėtimi Sov. Sąjungoje, ypač impozantiškais projektais, kaip kai kurių Sibiro upių planuojamas nukreipimas iš šiaurės į pietus. Mažai, ar visai nieko nebuvo kalbama apie gamtos teršimą Baltijos respublikose.

Kaip žinoma, Lietuvos mokslininkai per pastaruosius kelis dešimtmečius nekartą kėlė balsą dėl žalos, kuri daroma Lietuvos gamtai, statant galingas šiluminės jėgainės, vieton to, kad panaudojus upių vandens jėgą. Taip pat, dėl naftos rafinerijos Mažeikiuose ir atominės jėgainės Ignalinoje.

Bet, neatsižvelgiant į betkokius protestus, Elektrėnuose buvo pastatyta šiluminė jėgainė, kurios dūmai jau daug metų smarkiai teršia atmosferą, 1983 metais pradėjo veikti ir Ignalinos atominės jėgainės pirmas blokas. Dabar girdime apie naują Vilniaus šiluminę jėgainę ir panašią statomą Mažeikiuose. Be to, krašte veikia Kėdainių chemijos fabrikas, Mažeikių naftos rafinerija ir Klaipėdos celulozės fabrikas. Visos tos įmonės išleidžia į orą daug kenksmingų dujų ir, per nutekamuosius vandenis, teršia ežerus, upes ir Baltijos jūrą.

Vakarų kraštuose praėjusių metų mėnesį girdėjome apie milžiniškas katastrofas Italijos, Indijos ir JAV chemijos pramonėje. Laisvųjų kraštų spaudoje nuolat iškeliama pavojai, kurie kyla iš chemijos fabrikų ar atominų jėgainių. Lietuvos po grindžio leidiniuose taip pat buvo keliama balsai prieš Mažeikių rafinerijos statybą ir prieš atominės jėgainės statybą Ignalinoje. Tačiau okupacinė valdžia nekėlė jokio dėmesio į visuomenės keliamus protestus. Tik pastaruoju metu, kai M. Gorbačiovas leido daugiau kritikuoti įvairias negeroves, kai kurie Lietu-

vos energetikos specialistai išdrįso patvirtinti, kad su Ignalinos atominės jėgainės eksploatacija esama galvosūkių. LMA darbuotojas J. Burneikis „Tiesoje“ (II.9) parašė, kad ten iškyla dvi ekologinės problemos: „radio aktyvių atliekų laidojimas ir šiluminis Drūkšų ežero teršimas.“

Jau anksčiau esame girdėję apie Elektrėnų jėgainės neigiamą poveikį į kaimynystėje esantį vandens telkinį. Dabar girdime, kad Ignalinos atominė jėgainė teršia ežerą vandenį žymiai daugiau. Be to, Drūkšų ežero faunai ir florai labai kenkia pakilusi vandens temperatūra. Susidaro didelis pavojus greta esančiam gamtos draustiniui.

Jau daug metų tęsiasi neleistina padėtis Elektrėnų šiluminės jėgainės apylinkėje, t.y. Vilniaus pašonėje. Statant jėgainę buvo numatyta joje naudoti gamtos dujas. Bet jau pirmaisiais metais paaiškėjo, kad dujotiekio magistralė, kuri turėjo tiekti

dujas jėgainei ir visai Lietuvai, nepajėgia praleisti pakankamą kiekį dujų. Todėl Elektrėnų jėgainės katilinė buvo perdirta ir pritaikyta kitos rūšies kurui, t.y. mazutui. Pasirodo, kad dabar naudojamas mazutas turi labai daug sieros. Todėl iš elektrinės kaminų išeina debesys juodų dūmų, kuriuose yra daug kenksmingų dujų (sieros ir azoto junginiai). Tas viskas patenka į atmosferą ir tuo užnuodytu oru turi kvėpuoti visos apylinkės ir mūsų sostinės gyventojai.

Atskirą temą sudaro gamtos teršimas per cheminių trąšų naudojimą žemės ūkyje ir per miestų bei pramonės nutekamuosius vandenis, kurie šiuo metu suleidžiami visai neapvalyti į Lietuvos upes ir Baltijos jūrą. Okupacinės valdžios nerangumas šioje srityje padaro nepataisomą žalą Lietuvos gamtai. Deja, nedaug teigiamos įtakos padaro ir tarptautinės konferencijos, kuriose tie klausimai svarstomi.

D.B.

PO KONGRESO

Kremliaus kongreso išvakarėse Vakarų atmosfera buvo pilna pranašysčių, kad Michailas Gorbačiovas pakreips Sovietų Sąjungą „Chruščiovizmo be Chruščiovo“ linkme, prisimenant tas nestruktūrines reformas, apie kurias prieš dvidešimt metų kalbėjo, bet jų neįvykdė, Nikita Chruščiovas. Bet kongresui einant į pabaigą, pasitvirtino, jog reikalai krypta arčiau į „Briežnevizmą be Briežnevo“. Ponas Gorbačiovas užsiminė, kad Leonidas Briežnevas vadovavosi „savita psichologija“ — pagerinti reikalus, nieko nepakeičiant“. Bet ką generalinis sekretorius Gorbačiovas keičia?

Tiesą pasakius, jau matosi tam tikras stiliaus pakitimas. Ponas Gorbačiovas pamatė, kad jam politiškai naudinga stoti prieš Maskvos biurokratus, prieš valdžios aparatą, kuriam jis vadovauja. Tačiau tas jo metodas pasireiškia daugiau disciplina, negu kokiomis reformomis: daugiau kritika, skatinimu našiau dirbti, kovoti su korupcija ir mažiau girtuokliuoti. Netinkami pareigūnai šalinami ir atrodo, kad valdančioji klasė — partijos elitas — turės laikyti visas savo privilegijas (specialias krautuves, užtikrintus darbo postus, aprūpinimą užsieninėm prekėm) ne „kaip savaime suprantamu dalyku“.

Ši užsibrėžtoji reforma, atrodo, vyksta atsargiai ir eksperimentiškai. Matosi šokių tokių pakrypimų, bet nieko panašaus į vykstančius pasikeitimus Rytų Europoje ir Kinijoje. Kongresas pabrėžė svarbą rasti pramonės augimo galimybes tuose „rezervuose“, kurie nėra dar pakankamai išnaudojami, kovoti su apgavystėmis, bereikalingu eikvojimu ir piktnaudžiavimu. Daugiau kaip prieš penkiasdešimt metų Stalinas įkūrė moderniąją sovietų ekonomiką, griežtai centralizuotą ir partijos kontrolėj. Ta prasme ir ponas Gorbačiovas lieka stalinistu.

Nėra ko stebėtis, kad Sov. Sąjungos komunistinė visuomenė lieka ir toliau giliai konservatyvi. Tačiau paskutiniaisiais metais Vakaruose buvo iškylusi tendencija galvoti apie ten vykstančias džiuginančias reformas. Užsienioje apie pastebėtus pasikeitimus sistemos, užsienyje buvo priimamos kaip didelių reformų pranašautojos. Iš ideologinės pusės, būtų malonu matyti Maskvą keičiant savo ekonominę politiką, nuo kurios Sov. Sąjunga suklestėtų, taptų daugiau konkuruojanti ir galbūt net dar labiau agresyvi.

Pono Gorbačiovo Rusija turi naujos energijos išvaizdą. Be abejo, reikia dar daug pastangų, kad dabartinė sistema veiktų efektyviau. Bet kalbant apie tikras reformas, tai partijos kongresas įsipareigojo mažiau, negu iš tikrųjų atrodo vakariečių akimis.

(„The Washington Post“)

A.ČA.

JUOZUI GROBLIUI mirus, žmoną Teresę nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė.

J. ir P. Matulevičiai

Ž.K.

Paryžius, 1986.III.2.

VASARIO 16 PARYŽIUJE

Lietuvos nepriklausomybės akto paskelbimo minėjimas įvyko vasario 22 d. Iškilmės prasidėjo š.v. Mišiomis labai gražioje Italų Misijos Notrė-Dame de Consolation bažnyčioje. Už Lietuvos laisvę š.v. Mišias aukėjo Tėvas A. Costes, S.J., ir kun. J. Petrošius.

Susirinko ne vien tik lietuviai iš Paryžiaus ir tolimesnių provincijų, bet buvo svečių iš JAV, Vokietijos ir Australijos. Taip pat dalyvavo estų, latvių, lenkų, ukrainiečių ir gruzinų bendruomenių atstovai. Vasario 16-tosios minėjimai Paryžiuje pasižymi kaip Lietuvos reprezentacinė šventė. Prancūzijos lietuvių kolonija yra maža, bet ji turi daug Lietuvos bičiulių, kuriems mūsų nepriklausomybės šventė yra ypatinga proga susirinkti ir paliudyti solidarumą mūsų tautos išsilaisvinimo kovai.

Iškilmingą minėjimą pradėjo Ričardas Bačkis, Pr. L.B. valdybos narys. Tylos minutė buvo pagerbti žuvusieji Lietuvos laisvės kovose, sugiedotas Lietuvos himnas. Toliau sveikino Prancūzijos ambasadorius ir Prancūzų-baltų draugijos pirmininkas Bertrand de la Sabliere, kuris gerai prisimena Lietuvą, nes prieš karą jis buvo Prancūzijos atstovybės diplomatinės tarnybos narys Kaune.

Pagrindinę kalbą tarė dr. Kajetonas Čeginskas, Lietuvių kultūros instituto narys iš Muencheno. Jis, kalbėdamas prancūziškai, apibūdino Lietuvos okupaciją ir dabartinę jos padėtį. Trumpais bruožais jis priminė mūsų tautos gilią istorinę praeitį, tęstinumą mūsų kovose už

nepriklausomą valstybę. Lietuva jau ne pirmą kartą okupuota žiauriuose sąlygose. Jos tautinį gyvastingumą liudija gausūs po grindžio leidiniai, iš kurių prelegentas paskaitė ištraukas. Baigdamas jis lietuviškai pacitavo „Aušros“ vedamąjį straipsnį „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi“. „Mes gyvenam sunkius ir pavojingus laikus, negalime vien aimanuoti ir skystis, yra buvę dar sunkesnių metų tautos istorijoje, mūsų tauta nežuvo, nes kovojo, ateis laisvės šventė ir mūsų miestus ir kaimus, ir mūsų namus ir gatves, ateis laikas, kai džiaugsmingai kelsime savo tėvynę laisvės vėliavą. Užtat dabar turime ruoštis tai dienai, apie ją turime mąstyti nelaisvėje, užtat mūsų mintis, darbus, gyvenimą telydi broliška santarvė, meilė testiprina mus, mūsų kovotojų, didvyrių ir kankinių dvasia“. Klausytojus paskaita labai sudomino. Daug iš jų vėliau pareiškė, kad ne vien tik paskaita buvo įdomi, bet taip pat suteikusi daug žinių apie Lietuvą.

Aktorė Karolina Masiulytė labai gražiai ir įdomiai pristatė Nijolės Sadūnaitės knygą prancūziškai „Un sourire au Goulag“ (Šypsniis gulage). Baigdamas, Karolina ragino visus klausytojus nepamiršti kalinamų disidentų ir jiems rašyti laiškus.

Minėjimui pasibaigus visi buvo pakviesti prie vaišių stalo. Gera nuotaika lydėjo visus Nepriklausomybės šventės dalyvius.

LIETUVOJE

Budėjo naktimis

Vilkaviškio Salomėjos Nėries vidurinės mokyklos mokytojai nusiskundė, kad jie paeiliui turi naktimis budėti mokykloje.

Lietuvos švietimo ministro pirmasis pavaduotojas A. Bubnys pranešė, kad budėti naktimis mokytojai šioje mokykloje buvo skiriami grubiai pažeidžiant TSRS švietimo ministerijos bendrojo lavinimo mokyklų vidaus darbo tvarkos taisykles. Dabar mokytojai nebeskiriami budėti naktimis.

Vargas dėl batelių

K. Morkūnas „Tiesoje“ skundėsi:

— Panevėžyje, Basanavičiaus gatvės parduotuvėje, nusipirkau vaikiškus batukus. Rytą dieną pastebėjau, kad auliukas prairęs. Tą pačią dieną kreipiausi į parduotuvę, norėdamas pakeisti batukus. Nors turėjau ir kasos talonėlį, ir gamyklos nurodymus, kaip pakeisti gaminį, jei jis blogas, pardavėjos atsisakė pirkinį priimti ir pakeisti. Liepė važiuoti į sandėlį miesto pakraštyje, ten surasti jų darbuotoją, jam parašyti pareiškimą, kad noriu pakeisti gaminį ir t.t.

— Štai kokiam biurokratizmui pasmerkiamas pirkėjas, jei jam ir taip nepasisekė — blogą gaminį nusipirko.

— Nebeišskojau tų sandėlių. Užsukau į batų remonto dirbtuvę, ten auliukus pataisė, žinoma, už atlyginimą.

— Argi taip turi būti?

Mašinos rieda šaligatviu

Algimantas Rokūnas „Tiesoje“ rašė:

— Kazlų Rūda būtų gražus miestas, jei ne netvarka gatvėse. Štai, sakykime, pradedame žingsniuoti nuo geležinkelio stoties Vytauto gatvė. Jei atlydis, raitokimės kelnės, nes teks birsti. Priėjus prie buitinio gyventojų aptarnavimo kombinato — antras ežeras, — dabar pavirtęs čiuožykla. Kad aplenktų šią kliūtį, mašinos važiuoja šaligatviu. Nereikia daug aiškinti, kuo jis virtęs — išmaltas, duobėtas. Juo į vidurinę, muzikos mokyklas skuba mokiniai, pro čia einama į ligoninę. Mačiau, kaip brenandanį per tą šaligatvį pirmokėlį nuo galvos iki kojų aptėškė „Zigulius“.

— Už turgaus aikštės yra gražus pušynas. Nors ten stovi ženklas, draudžiantis važiuoti mašinoms, bet jo nepaisoma.

Pirmavo vilnietė

Pasaulio moterų šaškių čempionate, kuris vyko Prancūzijoje, vasario 14 d. dar pirmavo vilnietė Z. Ringelienė, laimėjusi prieš Lenkijos čempionę R. Kavčinską.

Sekančios rungtynės — Madride

Europos šalių krepšinio čempionų taurės turnyre kovo 13 dieną „Žalgiris“ žais prieš Madrido „Realą“.

Vasario 27 d. „Žalgiris“ Jugoslavijoje pralaimėjo Zagrebo „Cibona“ komandai 99:90 (60:46).

Kauniečių komandoje negalėjo žaisti komandos kapitonas V. Chomičius — jo labai trūko aikštėje.

Be kuro

„Valstiečių laikraštys“ Kybartų gyventojai Ona Salnauskienė skundėsi:

— Su ligotu sūnumi gyvenu seniai remontuotame, šaltame bute. Kur besikreipiau, kad skirtų nusipirkti bent toną anglių arba kito kuro, bet teigiamų rezultatų nesulaukiu.

— Gal šį reikalą padės išspręsti rajono vykdomasis komitetas?

BALIUI GAJAUSKUI — 60 METŲ

Vienas iš žymiausių lietuvių sąžinės belaisvių yra Balys Gajauskas. Vasario 26 d. Baliiui Gajauskui suėjo 60 metų amžiaus. Gimimo dieną jis mini toli nuo Tėvynės — Kučino griežto režimo lageryje. Kalėjimuose ir lageriuose jis jau iškalėjęs 33-jus metus.

SOVIETAİ PRIVALO SUMAZINTI MISIJĄ JTO

JAV vyriausybė pareikalavo, kad Sov. Sąjunga sumažintų bent 40 proc. savo personalą JTO būstinėje New Yorke, kur šiuo metu dirba 275 rusai, ukrainiečiai ir baltgudžiai. Tie sovietų piliečiai užsima veikla, kuri nieko bendro neturi su JTO darbu, net šnipinėjimu. Amerika reikalauja, kad sovietai sumažintų savo personalą dviejų metų laikotarpyje iki 170.

JUBILIEJUS

MŪŠŲ PARAMA KRIKŠČIONYBĖS JUBILIEJUI

Šventasis Tėvas Popiežius Jonas Paulius II, pasibaigus šv. Kazimiero 500 metų mirties jubiliejaus minėjimo iškilimams komejoje, 1984 kovo 4 dieną, atsisveikindamas su lietuviais vyskupais, priminė, kad „pasimatysime 1986 (turėjo būti 1987, kvą) Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus iškilimėse Romoje“. Įdomus ir vertas dėmesio šis Jo Šventenybės Popiežiaus prisiminimas.

Lietuvos vyskupai ir vykipių valdytojai jau pereinę metų sausio 16 d. išleido ganytojišką laisvą tikintiesiems, kurį prae kiebūnus perskaityti bažnyčiose šv. Kazimiero šventės išvakarėse — 1985 kovo 3 d., ir Atvelykio sekmadienį. Tarp kitų dalykų vyskupai nurodė, kad... „1985 metai tebus Gerosios naujienos metai; 1986-tieji — Samoningo tikėjimo metai; gi 1987-tuosius — patį jubiliejų — švėsimė kaip Gyvosios krikščioniskosios dvasios meius...“ šis okupuotos Lietuvos vyskupų bei vyskupijų valdytojų laiškas mums iš-eiviams yra įkvepiantis ir įpareigojantis.

Daugeliui šis labai svarbus reikalas parūpo ir pradėjo pasisakyti tuo klausimu spauodoje bei privačiai siūlyti idėjas, projek-tus, minėjimo datos Lietuvos krikšto jubiliejui paminėti.

Pačiu laiku Dievo Apvaizda davė lietu-viams katekizmo išseivijoje ganytoją vys-kupo Pauliaus A. Baltakio, O.F.M., asme-nyje. Jis tuojau pat po konsekracijos ėmė-si iniciatyvos sudaryti komitetą šiam ju-biliejui ruošti. Savo biuletenyje „Vyskupo informacija“ Vol. 1, nr. 3, 1985 rugsėjo 24 d. rašė: „Krikščionybės Lietuvon įvedimo jubiliejų švėsimė 1987 metais, nes 1387 metų krikštas lietuvių tautai turėjo le-miamos reikšmės religiniu, tautiniu, kul-tūriniu ir politiniu atžvilgiu. Šiuo krikštu Lietuva sėkmingai atsirišo nuo slavų kultūros ir Maskvos politinės įtakos bei galutinai susirišo su Vakarų Europa“. To-dėl ši sukaktis rengiamasi iškilmingai at-švesti ir okupuotoje Lietuvoje, kiek jiems salygos leis, ir laisvajame pasaulyje.

Laisvajame pasaulyje siekiama šią su-kaktimi išskirti krikščionybę kaip didžią-ją dvasinę vertybę, jos lemiantį vaidme-nį lietuvių tautos istorijoje... žadinti dvas-inį atsinaujinimą... puoselėti glaudesnį jungtį su okupuotos Lietuvos tikinčiai-

siais, kovojančiais už savo krikščionišką tikėjimą bei tautos laisvę, atkreipti pa-saulio dėmesį į būklę bei didesnę morali-nę pagalbą sustiprinti persekiojamos Baž-nyčios ir pavergtos tautos viltis. Tokia būtų Lietuvos krikščionybės jubiliejaus minėjimo vedamoji mintis.

Pagrindinės laisvojo pasaulio lietuvių krikščionybės minėjimo iškilimės bus Ro-moje 1987 birželio 14 d. Iškilimėse pažadė-jo dalyvauti ir joms vadovauti Jo Šven-tenybė Popiežius Jonas-Paulius II. Į šias iškilmes Lietuvoje bus organizuojamos iš viso laisvojo pasaulio maldininkų ekskur-sijos; organizuojamas taip pat choras, ku-ris per iškilmingas pamaldas giedos šv. Petro bazilikoje ir išpildys kitą meninę programą.

Svarbiausias vienok šio jubiliejaus mi-nėjimo tikslas — dvasinis atsinaujinimas, kuriam programą paruošė Religinė ko-misija.

Aukščiau minėtiems uždaviniais at-siekti, organizacinis komitetas yra numatęs atlikti tokius darbus:

Išleisti:

1. Plačios apimties katalikų tikėjimo bei moralės tiesų veikalą;
2. Istorinį veikalą (lietuvių ir anglų kalbomis) apie krikščionybę Lietuvoje nuo jos pradžios iki šių laikų. Veikalą re-daguoja prof. Vytautas Vardys, Ph.D.;
3. Anglų kalba informacinį leidinį re-daguoja seselė A. Balčiūnaitė, S.S.C., pa-naudodama kun. Jono Gutauskio, Ph.D., studiją: — Krikščionybės Lietuvoje;
4. Krikščioniškosios Lietuvos giedojimo istoriją;
5. Giesmyną chorams ir bendram gie-dojimui žmonėms;
6. Religinio turinio literatūrą: a) kny-geles mažiems vaikams, b) pirmąjį iš-pažinčiai ruošti, c) jaunimui maldakny-gę, d) knygas suaugusiems apie šv. Raš-to Naująjį Testamentą, apie dvasinį brendimą bei vystymąsi ir kt.;
7. Lietuvos krikščionybės jubiliejaus rengimo bei pravedimo darbų apžvalginį leidinį. Redaguoja Juozas Baužys.

Kiti jubiliejiniai darbai:

1. Dvasiniam atsinaujinimui rengtini religiniai seminarai, konferencijos, jaunimo savaitės bei vasaros jaunimo stovyklų

specialios programos. Programas ruošia ir visokią informaciją teikia Religinės ko-misijos vadovai: — kun. A. Saulaitis, S.J., ir seselė Ignė Marijošaitė, M.I.C. Imma-culate Conception Convent, Rt.21, Put-nam, Conn. 06260.

2. Parapijose, lietuvių misijose ar di-desniuose lietuvių telkiniuose rengtinios jubiliejinės šventės su iškilmingomis pa-maldomis, akademijomis, religiniais kon-certais ar oratorijomis.

3. Organizuojama lietuvių religinio me-no paroda. Planuojama ją taip pat sureng-ti ir Vatikane.

4. Jubiliejaus komitetas paskelbė kon-kursą dramos veikalui parašyti. Numato-ma premijuotą veikalą išleisti ir iškilmių metu jį pastatyti.

5. „ATEITIES“ žurnalas paskelbė po-ezijos konkursą.

6. „DRAUGO“ dienraščio vadovybė pra-šoma paskelbti romano konkursą.

7. Skulptūrinis Vytautas Kašuba jau paruošė jubiliejinio medalio projektą, ku-ris yra komisijos priimtas ir atiduotas nu-

kalti. Bus padaryta bronzinis, pasidabruo-tas ir paauskuotas.

8. Dail. Vytautas Virkau kuria jublie-jinius pašto ženklus, kuriuos, turima pa-grįstos vilties, išleis Vatikano paštas. Va-tikano pašto ženklų leidimo komisijos pir-mininkas yra arkiv. P. Marcinkus.

9. Ruošiamas ir šiam jubiliejui speci-alus ženklas — LOGO.

Kaip matome, darbų užsimota atlikti daug ir didelių. Jų sėkmingas įvykdymas remsis visų lietuvių dosnumu. Tikimės, kad kiekvienas laisvame pasaulyje gyve-nas lietuvis savo didesne ar mažesne au-ka prie šio didžio darbo prisidės. Aukos nurašomos nuo pajamų mokesčių. Čekius prašome rašyti: LITHUANIAN CHRIS-TIANITY JUBILEE, Inc., ir skųsti jubi-liejaus komiteto išdininkui adresu: Bro-nius Polikaitis, 7218 So. Fairfield Ave., Chicago, ILL. 60629.

Už visokeriopą paramą iš anksto labai nuoširdžiai dėkojame.

Lietuvos Krikščionybės
Jubiliejaus Komitetas

ŠAULIŲ PASISAKYMAS

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS MINEJIMAS REIKALINGAS VISŲ DĖMESIO

Lietuvos Šaulių Sąjungos tremtyje Vy-tauto Didžiojo rinktinės suvažiavimas, įvykęs 1986 m. vasario 2 d. Šaulių namuo-se Chicagoje, rinkiminiu keliu persitvar-kydamas trejų metų veiklai, atkreipė dė-mesį ir į pasirengimus Lietuvos Krikščio-nybės sukaktį. Šauliai tiki, kad šios reikšmingos sukakties minėjimas su-kels visoje lietuvių tautoje krikščionišką atsi-naujinimą ir jos dvasinių jėgų sustiprinimą už tautinį, valstybinį ir religinį išsi-laisvinimą.

Šauliai, tačiau, susirūpinę spaudoje ir visuomenėje pasireiškiančiomis užuomi-nomis, susijusiomis su šio minėjimo pa-siruošimais. Suvažiavimas tvirtai tiki, kad Lietuvos Krikščionybės sukakties mi-nėjimas privalo išplaukti iš lietuvių tau-tos dvasinės buities idealistinių rūpesčių:

1. Vytauto ir Jogailos 1387 m. Vilniuje vykdytą Lietuvos krikštą privalome švė-s-ti, kaip Lietuvos karaliaus Mindaugo Pir-mykščio Lietuvos krikštą atnaujinimą;
2. Krikščionybės istorijoje negirdėta, kad tauta, švėsdama savo krikščioniško gyvenimo ilgą šimtmečių sukaktį, neturė-tų bažnytinės vyresnybės savoje sostinėje,

o priklausytų svetimos valstybės pasienio arkivyskupijai. Šių skaudžių faktų aki-vaizdoje Lietuvos krikštą atnaujinimo 600 metų sukaktį švenčiant, laisvojo pa-saulio tautos dalis — dvasiškija, politiniai ir visuomeniniai veiksniai bei plačioji vi-suomenė individualiai privalo nukreipti visas pastangas, kad Lietuvos sostinė Vil-nius būtų prijungta prie Lietuvos Bažny-tinės provincijos ir kad Lietuvai būtų pa-skirtas kardinolas, palaikąs tiesioginius ryšius su Vatikanu;

3. Privalome įtaigoti ok. Lietuvos dvas-inę vyresnybę atvesti kažkieno jai daro-mus siūlymus šią svarbią mūsų tautai su-kaktį švėsti ne Lietuvos krikščionybės lopšyje Vilniuje, bet kur kitur. Šitokio-mis pridengtomis užmačiomis sostinė Vil-nius būtų pasaulio akyse išplėsta iš Lietu-vos apimties legalistinių ribų ir vėl taptų gobšų kaimynų grobio objektu. Jeigu dėl neaiškių priežasčių šis sukaktuvinis minė-jimas negalėtų būti švenčiamas Vytauto ir Jogailos sostinėje Vilniuje, tai jokio centrinio minėjimo iškilmių neturėtų būti kitoje vietoje.

Lietuvos šauliai aukojosi visose Lietu-

JUNGIAMĖS SU LIETUVA GAVĖNIOS DVASIOJE

Savo balsais negalime įsijungti į mi-nią Lietuvoje, giedančią „Graudžius Verksmus“. Jungiamės su jais širdi-mis, malda ir jiems mūsų pagalba.

Jaučiame pareigą nors kartą metuo-se pranešti Lietuvių visuomenei, kad jos pagalba per Lietuvių Religinę Salpą veiksmingai pasiekia ir Lietuvą ir plačiai už Lietuvos. Per Lietuvių Re-liginę Salpą padaroma tai, ko iki šiol nepadarė jokios kitos lietuvių pastan-gos. Ir ateityje bus padaryta tiek per Lietuvių Religinę Salpą, kiek lietuviai šiuo keliu bendradarbiaus. Tiesa, kad sulaukiame vis daugiau palankaus dė-mesio ir iš nelietuvių.

Lietuviai, visi vieningai mūsų mal-domis, veikla ir pagalba būkime kartu su mūsų didvyriška tauta Kryžių Šalyje — Lietuvoje, su kaliniais ir tremti-niais pavergejo nelaisvėje. Šiam tiks-lui Lietuvių Religinę Salpą prašo ir laukia jūsų tautos.

Adresas: Lithuanian Catholic Religious Aid, 351, Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Tel.: 718 647-2434.

DROŽINIŲ PARODA

Vasario 14 d. Jaunimo centro Čiurlio-nio galerijoje buvo atidaryta Jurgio Daugvilos drožinių paroda. Ji tęsėsi iki kovo 2 d. Paroda buvo didelis susidomėji-mas.

vos nepriklausomybės kovose, todėl ir tremtyje tautos gyvybiniai reikalai sieja-si su organizacinės veiklos pagrindais. Lie-tuvos Krikščionybės 600 metų sukakties minėjimas reikalauja platesnio visuomeni-nio įsijungimo ir išsamių diskusijų dar prieš priimant minėjimo planus. Ligšiolini-ai Lietuvos Krikščionybės minėjimo pa-siruošimai neapjungia tautos daugumos ir neatitinka jos lūkesčiams. Ši šventė tu-ri mus visus jungti ir rišti su tautos sti-prybės versmėmis, pašvęstomis per krikš-čionybę prieš 600 metų. Šioje jungtyje nieks neturi teisės leisti į kompromisus, paaokojant tautos interesus arba kokiu nors būdu silpninant per Lietuvos krikštą Vilniuje sutvirtintus tautos ir valstybės pagrindus.

Chicago, IL.

Vasario 2, 1986

Algis A. Regis (Suvažiavimo pirm.),
Liudas Krolis (sekr.) ir 170 suvažiavimo dalyvių parašų.

40 M. SUKAKTIS

SVEDJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI 40 METŲ

Šįmet, kaip ir eilę prabėgusių metų, buvo ir vėl surengtas L. Bendruomenės metinis susirinkimas ir Lietuvos nepri-klausomybės paskelbimo — Vasario 16 minėjimas Stockholme, Farsta garden. Tačiau šįkart tame minėjime buvo at-žymėtos ir lygiai 40 metų sukaktuvės nuo Lietuvių Bendr. įkūrimo Švedijoje. Taigi minėjimas, galima sakyti, buvo dvilypis ir, be to, ypatingas dar tuo, kad jį suruošė naujoji bendruomenės valdyba, kurią dabar sudaro: pirm. Klemensas Gu-mauskas, vicepirm. Juozas Lingis, sekr. Regina Calnaris ir ižd. Valentinas Vilke-nas; revizor. liko Gintas Būga ir laisvu nariu — Kristina Gosenius.

Susirinkimą pradėdamos naujasis vald. pirm. pasidžiaugė, o su juo ir visi daly-viai, kad tiek daug šįmet atvyko minėji-mam, viso apie 80 asm.; jų tarpe „grynų“ lietuvių — daugiau kaip 20. Patį susirin-kimą teko ir šį kartą praveisti švedų kal-ba.

Programos eigoje buvęs (13 metų) vald. pirm. V. Vilkenas padarė pranešimą apie praeitų metų Bendruomenės veiklą, pir-mąjį eilę pažymėdamas jos įdėtus pastan-gas, organizuojant laisvės žygių Baltijos jū-ra, demonstracijas, svečių priėmimą. Jis taipgi, kaip naujasis Bendr. išdininkas, painformavo ir apie pernykščių metų įplaukas (5.200 šv. kr.) ir išlaidas (6.250 kr.) ir esamą iždo stovį (5.900 kr.). Nors jis ir neminėjo, kokiems reikalams buvo didžiausios išlaidos, tačiau galėjom su-vokti, kad tai buvo sąryš su laisvės žy-giu. Ateity, tvarkos dėlei, turėtų būti pil-nesnė Bendr. pajamų ir išlaidų ataskaita su revizoriaus pranešimu, kurios šįmet ne buvo.

Po to, Juozas Lingis dėstė savo paskai-tėlė faktus apie Stockholme vykusių 4 dienų lietuvių konferenciją rugs. mėn. 1917 m., kuri lietuviams yra mažai žino-ma, tačiau buvo svarbi sąryš su Lietu-vos Nepriklausomybės paskelbimu 1918 m. Toį konferencijoj dalyvavo beveik tie patys žmonės, kurie sekančių metų vasa-rio 16 paskelbė Lietuvos Nepriklausomy-bės jų pasirašytą aktą. Konferencijos tiks-las buvo, tarp kitko, paveikti neutralias valstybes, kad jos paremtų Lietuvos Ne-

priklausomybės atstatymą. Toį konferen-cijoj dalyvavo ir rašytojas kun. Tumas-Vaižgantas (1869-1933), kuris buvo siųs-tas Peterburgo lietuvių partijų. Atvyko tik kelioms dienoms, o Stockholme išbuvo net keturis mėnesius, nes vokiečių okupa-cinė valdžia neleido jam grįžti į Lietuvą; mat, buvo įskystas kai kurių provokiškų veikėjų. Čia, Stockholme, užsidarė vieno viešbučio kambarėly, dirbo keliadien net po 14 valandų ir pagaliau sukūrė savo garsų-įjį veikalą — pirmąjį „Pragiedrulių“ dalį — Godingos krašto“.

Tėsinyje sekė „Jono Pajaujo, buvusio L. Bendr. pirmininko, pasakojimas atsimi-nimų apie Švedijos Lietuvių Bendruome-nės (pradžioj valdinio Liet. Draugija šv.) organizavimą ir kūrimąsi, jos mėne-sinio žurnalo „Pragiedrulių“ leidimą nuo pirmojo nr. spalio mėn. 1946 iki paskuti-niojo („laidotuvinio“) nr. birž. mėn. 1949 (išėjo viso 29 nr., paskutiniu laiku po kelis „numerius“ viename sąsiuviny), apie leistą informacinį biuletenį 1949-1951 (vi-so 12 nr.), kuris irgi dėl ekonominių sun-kumų turėjo sustoti, nes švedų valdžios atlyginamas „archyvų darbininkas“, kuris faktiškai ir dirbo technikai lietuviškos spaudos darbą, pagaliau buvo iš etatų iš-brauktas. Gi pati Liet. Bendruomenė tik savo narių įnašais negalėjo toliau tęsti to darbo; tuo labiau, kad lietuvių išeivių skaičius Švedijoje dėl didelės emigracijos į Šiaurės ir Pietų Ameriką labai sumažė-jo: iš kelių šimtų tuoj po karo bėpaliuko 1949 m. apie 150, o dabar jų čia tėra tik apie 80. Mat padidėjęs politinis įtempi-mas tarp rytų ir vakarų bei nesaugi baltiečių padėtis Švedijoje sukėlė didelio nerimo, ir dėlto daug baltiečių emigravo į tolimesnius vakarų kraštus. To pasekmėj išnyko ir L. Bendr. skyriai, anksčiau susi-darę kai kuriuose Švedijos miestuose. Liko tik centrinis skyrius Stockholme, ku-ris vėliau apjungė ir kitų skyrių dar liku-sius lietuvius.

Maria Cėginskas (aitė), čionykštė lie-tuvių jaunimo atstovė, atviru ir gyvu žo-džiu papasakojo savo asmeninius „Laisvės ir taikos žygio“ įspūdžius iš Stockholmo laivu „Baltic Star“ į Baltijos pakrantes ir į Helsinkį, kur baltiečiai su plakatais, vė-

liavomis ir dainomis traukė gatvėmis, su-laukdamis didelio ir jautraus pritarimo jų demonstracijai. Tame žygyje, kaip jau daugelis žino, dalyvavo apie 300 baltiečių jaunimo iš įvairių kraštų. Lietuvių laive buvo apie 60, kurių tarpe 3 lietuvaitės ir 1 liet. jaunuolis iš Švedijos. Apart pačių baltiečių laive, buvo daug įvairių kraštų turistų, radijo ir laikraščių reporterių, kurie betarpiškai patyrė ir paskleidė ži-nias visam pasauliui apie šį nepaprastą žygį už Baltijos kraštų laisvę.

Čia dar galima pažymėti, kad išlydėti laivą iš Stockholmo miesto centrinės prie-plaukos (prie pat šv. karaliaus rūmų) pribuvo nemažai baltiečių (per 1000) ir švedų, kurie su dainomis ir muzika, o kai kurie ir su ašara ant skruosto, palydė-jo jaunuosius patriotus link savo tėvų gimtosios žemės. Šių palydinčių baltiečių tarpe buvo tik vienas vienintelis lietuvis, kuris veltui aplinkui ieškojo ten savo tau-tiečių, bent iš Stockholmo. Gi vėliau jam buvo vieno tautiečio paaiškinta, kodėl ne-buvo ten lietuvių; girdi vieni nežinojo, kiti negalėjo (gal buvo išvažiavę atosto-gų), treči tingėjo, ketvirti kelionei pinigų išleisti galėjo, o dar kiti specialiu kvieti-mu švesti tėvynės „išlaisvinimo“ (o gal tik dalyvauti dainų šventėj ten) Lietu-von nudundėjo...

Pagal susirinkimo dienotvarkę tolia-seklė klausimai ir sumanymai. Vienas da-lyvių klausė, ar Bendr. valdyba galvoję imtis kokių priemonių (pvz., praveisti va-jų) pažadinti didesnių narių interesą skai-tymui lietuviškos išeivių spaudos, pvz., prenumeruoti „Eur. Lietuvį“. Kitas norė-jo, kad Bendr. koki vieną ar du kartu per metus išleistų trumpą informacinį biule-tenį nariams (pvz., bent 2 pusl. 21x30 cm.). Trečias norėjo turėti narių sąrašą su telefonų nr., kad galėtų palaikyti ge-resnį kontaktą su tautiečiais. Visi tie klausimai buvo pirmininko atsakyti dau-giau ar mažiau neigiamai, ir sumanymai taipgi nesulaukė pritarimo. Svarbiausi mo tyvai — girdi, nėra kam tai daryti, daug kainuoja ir abejotinas reikalas. Tačiau tokie motyvai daug kam nebuvo visai įti-kinantys, o balsavimai nebuvo praversti. Sekantį Bendr. metinį susirinkimą ir 16 vas. minėjimą nutarta dėl įvairių priežas-čių daryti šeštadienį, o ne sekmadienį, kaip šįmet.

Susirinkimą užbaigė rašytojo Igno Sei-miaus (1889-1959) sūnus Irvlis, perskaitę-

damas švediskai žiupsni savo kūrybos hu-manistinių minčių, kurių keletas pasku-tiniųjų lietuviškai maždaug taip skamba: ...Gink tuos, kurie tyla ir gerumu

alsuoja,

Nenužemink žmogaus, o iškelk vertę,

Nepasmerk žmogaus, atitaisyk jam skriaudą.

Leisk mums visiems, gerasis prieteliau,

Gyventi ir džiaugsmis dalintis!

Netrukus po šį atsimintų Irvio sek. minčių nuskambėjimo, turėjom nelauktos progos pasigėrėti ir pasidžiaugti, iš Ang-lijos į Stockholmą kitais tikslais atvyku-sios, Violetos Rakauskaitės koncerto — dainos menu. Skoningai ir elegantiškai apsirengusi imponavo jį savo artistiška, simpatiška išvaizda. Jos gražios lietuviš-kos dainos, palydimos atitinkamos muzi-kos iš magnetofono, lyg užkerėtos malonaus balso tonais, giliai smigo į daugelio širdis. Ne vienas tėvynės meilės ir ilge-sio ašara buvo sužibus ant skruostų. Sti-priais plojimais ir gėlių puokšte mielai Violetai buvo išreikšta didelė padėka už mums ilgai neužmirštamą koncertą.

Po koncerto visi gerokai išalkę, traukė link ponij Kr. Gosenius, E. Gumauskienės ir kt. paruoštos šaltos vakarienės. Laikė vakarienės buvo sugiedota ilgiasių metų tapyt. Eug. Budriui, gyv. Gotlando saloj, kuriam tą dieną suėjo 60 metų, ir pareikš-ti geri linkėjimai p. Lissi ir Donatui Šla-pokams iš Nybro, kurie lygiai prieš 30 m. buvo sutuokti. Vakarienės metu ižd. V. Vilkenas „sukalėdoje“ iš dalyvių apie 7.000 kronų bendruomenės kasai, iš kurios tuojau nubyrejo 4.000 kr. šiai vakarienei.

Pabaigai galima pridėti keletą kome-n-tarų, kuriuos teko nugirsti iš kai kurių dalyvių: Minėjimas iki vakarienės pra-džios, įskaitant ir laukimų laiką, užtruko per 4 valandas; žmonės nelabai pajėgia tokių ilgų „kankinimų“, kad ir su gero-mis intencijomis; tad būtina tą laiką apri-boti iki daugiausia 2 valandų; vakarienės išlaidos per didelės ir permažai tenka ka-sai; proporcija atrodo visiškai kreivai, kai iš visų narių per metus gaunamų pinigų išleidžiama tik vienai vakarienei daugiau, negu lieka šv. L. Bendruomenės ir visų lietuvių išeivių tautiniams, kultūriniais ir kt. reikalams.

Nesunkiai sutaupius tokia proga bent 1000 kr. (pvz., vyno liko daugiau, negu buvo išgerta) ir skiriant tuos pinigus ko-kiam geram specialiam reikalui, nariai ir

be didesnių paraginimų prisidėtų ir au-komis ir konkrečių darbų, o bendruomenė galėtų išleisti porą aukščiau minėtų in-formacinių biuletenių, parūpinti eilei šeimų, bent vaikams, tinkamų lietuviškų kny-gėlių bei laikraščių, padėti norintiems (ir suaugusiems) įsigyti nebrangių lietuviš-ku-švediskų ir šv.-liet. žodynėlių ir kt. Tam reikalui tinkamų leidinių būtų gali-ma įsigyti event. ir iš Lietuvos, kur kny-gos yra, palyginti, nebrangios. Antra ver-tus, įvairiems kultūriniais projektams, tikima, galima gauti paramos ir iš krašto valstybinių, komunalinių ir privačių fon-dų.

Bendromis pastangomis tokiais ir pa-našiais keliais einant, būtų galima bent kiek sulėtinti lietuvių kalbos išnykimą bendruomenėj, atpirti bent dalį kaltės už per mažą rūpinimąsi šeimų lietuviškais reikalais, ypač tremties pradžioj, ir gal-būt išgelbėti bent dalį lietuvių tautai pra-randamų generacijų.

Čia verta atskirai pažymėti ir kartu mums pasidžiaugti, kad šį kartą į Bendruo-menės valdybą įeina ir jaunosios kartos atstovė Regina Calnaris.

Tai simpatiška, įtvarkinga ir talentinga lietuvaite. Ji, dar būdama gimnazijoj Hag-forsė, laimėjo šios apygardos muzikos var-žybas pianinu, grojo smuiku kelis metus miesto simfoniniame orkestre, baigė be-veik visais penketukais gimnaziją, o prieš pusantrų metų gerai baigė ir dantų gydy-tojų aukštąją mokyklą Stockholme.

Šiuo metu jaunoji d. gydytoja dirba Vastmanlando apygardos valdžios dantų gydymo kabinetuose ir gyvena Vasteras mieste. Čia ji turi gražiai įrengtą erdvų butą su nepaprasta daugybe gėlių. Lais-valaikiu žaidžia tenisą, slidinėja ir kar-tais praktikuoja meninę gimnastiką. Sa-vaimė aišku, ji puikiai valdo švedų ir anglų kalbas, neblogai kalba lietuviškai.

Jos tėvas yra sąmoningas lietuvis dantų techn. Povilas Calnaris, o motina-švėdė, mokytoja. Reginos kiek vyresnė sesu-tė Maria baigė medicinos mokslus Stock-holmo universitete ir dabar jau dirba chirurgė Kristinehamno miesto ligoninėj. Čia dar tenka pridurti, kad tik su geriau-siais gimnazijos pažymiais kai kuriems švedams pavyksta įstoti į Univ. medicinos fakultetą ar į Aukštąją dantų gydytojų mokyklą, nes daug yra kandidatų tokioms studijoms.

J. Kr.

AUSTRALIJA KVIEČIA

JAUNIMO KONGRESAS ARTEJA

Šeštasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas artėja. Kartu didėja svarba kongreso idėją paskleisti kuo plačiau ir kuo garsiau visame pasaulyje. Kongreso išgarsinimo reikalas buvo svarstytas su kitais kongreso rengimo reikalais suvažiavime, kuris įvyko vasario 15-16 dienomis Melbourne Lietuvių klube.

Australijoje 1987 metų pabaigoje įvyksiančio VI-ojo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso ruošos komitetas maždaug kas du mėnesiai suvažiuoja pasitarimui. Paskutiniame suvažiavime, kuriam vadovavo kongreso ruošos komiteto pirmininkas Henrikas Antanaitis, dalyvavo atstovai iš Sydney ir Adelaide. Melbourne sudaro didžiausią grupę komiteto narių, tad ir suvažiavime jų buvo daugiausia. Pasitarimuose dalyvavo per 20 jaunuolių.

Kaip jau anksčiau buvo rašyta, kongresas prasidės prieš pat 1987 m. kovo mėnesį Sydney mieste. Po iškilmingo atidarymo, ir delegatų ir svečių susipažinimo, apžiūrėjimo Sydney miesto ir apylinkių, kongreso atstovai vyks į Australijos sostinę Canberrą, kur vyks studijų dienos. Svečiams tuo metu bus organizuojamos ekskursijos, gegužinės, apžiūros įdomesnių vietų ir kitokios pramogos.

Iš Canberrą kongreso atstovai keliaus į Adelaide, kur bus stovykla. Į čia atvažiuos ir kongreso svečiai iš užjūrio ir prisijungs prie kongresantų. Adelaide'je sutikus Naujus metus, pasiūlyta dalyvauti į Pietų Australijos vyminėms, bei kitomis tos šalies gėrybėmis, visi atstovai su svečiais patrauks į Melbourne, kur vyks kongreso uždarymas. Nors dauguma kongreso organizatorių yra Melbourne, bet šiam Australijos miestui ir Viktorijos valstijai svečius teks globoti trumpiausiam.

Smulki kongreso programa jau baigiama išdirbti ir apie šiuo metų vidurį ji bus viešai paskelbta.

Įvyko pasikeitimų kongreso ruošos komitete. Darbštus ir gabus kongreso finansų direktorius Zigmas Jokubaitis iš savo firmos gavo paskyrimą vykti į Didžiąją Britaniją ir ten vadovauti tos firmos (Ericsson) padalinii. Kongreso ruošos komitetas nustojo gerai ir našaus darbininko, kuris finansų komisiją pastatė ant stiprių pagrindų. Tikimasi, kad Zigmas kongreso idėją propaguos Didžiosios Britanijos ir Europos lietuvių tarpe. Zigmo pareigas ruošos komitete perėmė Jonas Mašauskas, sen., iki šiol dalyvavęs spaudos ir informacijos komitete.

Melbourne įvyksiantis uždarymo parengimams vadovaus Brigita Karazijienė. Išskyrus du ar tris „vyresniusius“, ruošos komitetą ir įvairias pakeisijas sudaro jaunimas. Australi-

joje veikia gana aktyvi Australijos lietuvių jaunimo sąjunga, turinti savo skyrius visuose didesniuose miestuose. Jų leidžiamas laikraštis „JAUŽI-NIOS“ išleina šešiskart metuose ir pasiekia kelis šimtus jaunimo. Laikraštis leidžiamas anglų ir lietuvių kalbomis.

Pereitų metų viduryje po Australiją su koncertais važinėjo Melbourne mergaičių trio „Svajonės“. Tai Birutė Kymantienė, Virginija Bruožytė ir Zita Prašmutaitė. Pirmosios dvi dainininkės, o Zita palydi pianinu. Jos ne tik žavėjo visus, kad ir mažose vietovėse gyvenančius lietuvius, bet ir skleidė kongreso idėją, o kongreso išdardintą geroką suma. Ta pačia proga buvo išleista jų plokštelė, kurios visas kelių šimtų tiražas jau išparduotas.

Dabar „Svajonės“ ruošia naują repertuarą, kurį neužilgo žada pristatyti Australijos lietuviams, o metų pabaigoje jos numato keliauti į užjūrius.

Planuojama visa eilė koncertų Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Kanadoje.

Sydney jaunimas su pagalba Mellior Fashions savininkės Almos Kavaliauskaitės-Rountree, surengė du puikiai praėjusius madų paradus. Adelaide'je sukėlė gražią sumą, surinkdami iš lietuvių nereikalingus ir atliekamus daiktus ir pardavdami juos specialia-me bazare Adelaide parapijos namuose.

Canberra lietuvių klubas kongreso reikalams padovanojo keliasdešimt video juostelių, kuriose įrašyta praeitų Australijos lietuvių dienų parengimai, skautų stovyklų vaizdai ir kitokia lietuviška veikla. Kelių tūkstančių dolerių dovaną papildė įvairūs lietuviški suvenyrai, kuriuos pardavus visi pinigai, ne tik pelnas, eis į kongreso išdard.

Australijos lietuvių jaunimas laukia svečių!

J.M.

VASARIO 16 BELGIJOJE

Kaip ir viso pasaulio lietuviai, mūsų tautiečiai Belgijoje taip pat susirinko paminėti Lietuvos Nepriklausomybės dieną Vasario 16-ąją. Belgijoje tokie minėjimai ir kitokios šventės yra pravedamos Lježo mieste, kur ir šį kartą kovo 1 d. mūsų maža bendruomenė susirinko. Tik kai kurie bendruomenės nariai negalėjo šiam minėjime dalyvauti, galbūt šių metų vasario šalčiai, gal todėl, kad Belgijos lietuvių šeimos dažniausia yra mišrios, gal mūsų tautiečių amžius ir su juo susiję sunkumai atvažiuoti į Lježą neleidžia šioje šventėje gausiai dalyvauti. Taip pat Belgijos vienuolynuose gyvenančius vienuolius-lietuvius negalėjo dalyvauti dėl vykstančių šiuo gavenios metu reorganizacijų. Nesulaukėme ir Gento miesto teatre statančio spektaklį režisieriaus Jono Jurašo bei Briuselyje akredituoto Maskvos radijo korespondento Kipro Mažeikos, kurie buvo irgi pakviesti į šį Vasario 16-osios minėjimą. Galia, kad keliaujant lietuviai nevisada bando susisiekti su savo tautiečiais, su lietuvių bendruomenės toje ar kitoje šalyje atstovais. O padaryti tai būtų galima labai lengvai.

Tik apie trisdešimt žmonių dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės dienos minėjime šį kartą. Tai buvo ne tik lietuviai, bet ir valonai, flamandai, lenkai, viena bulgarė, viena ukrainietė ir vienas olandas.

Šventė praėjo gražiai. Atvykęs iš Paryžiaus amžinasis Belgijos lietuvių ganytojas kun. J. Petrošius atlaikė pamaldas už Lietuvą, už visus krikščionis, už lietuvių Tėvynę ir svetur. Savo pamokslė jis pirmine susirinkusiems Vasario 16-osios reikšmę Lietuvai, jos istorijai. Kun. J. Petrošius taip pat kalbėjo apie visos Bažnyčios reikšmę bei svarbumą šiandieniniame gyvenime, Bažnyčios reikšmę Lie-

tuvai ir mūsų tautos vienybei. Jis atvežė Paryžiaus lietuvių linkėjimus ir sveikinimus Belgijos lietuvių bendruomenėi.

Turėjome šiemet ir svečių. Iš Londono atvyko Mečys Bajorinas, Londono Lietuvių namų bendradarbis bei „Europos Lietuvio“ korespondentas. Žodyje, kuri tarė susitikimo dalyviams, jis papasakojo apie D. Britanijos lietuvių veiklą, apie tai, kaip yra keliamas Lietuvos klausimas šioje šalyje, apie akcijas, kurias D. Britanijos lietuviai sukelia tam, kad pagarsinti Lietuvos vardą prieš valstybės bei vyriausybės atstovus. Taip pat buvo nušviestas D. Britanijos lietuviškojo jaunimo veikla. Stasei Baltus ir visiems mūsų bendruomenės nariams Bajorinas perdavė sveikinimus nuo Britanijos lietuvių.

Žodį taip pat tarė Belgijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Stasė Baltus. Bendruomenės vardu ji padėkojo svečiui už šiltes žodžius.

Turėjome ir meninę šventės dalį. Iš kaimyninės Vokietijos čia vėl atvyko Nelė ir Arvydas Paltiniai, kurie didžiausiam visų susirinkusių malonumui atliko puikią estradinę programą. Garsi Lietuvoje ir Išeivijoje estradinė dainų atlikėja Nelė Paltinienė sudainavo mums Lietuvos, Graikijos ir Lotynų Amerikos kompozitorių kūrinius. Ji susilaukė labai daug patių nuoširdžiausių aploдимentų.

Na, kaip ir panašiai tokiose šventėse, dalyviai galėjo paragauti skanių sumuštinių, išgerti kavos, kitų stipresnių gėrimų, dalyvauti loterijoje.

Šventės akademine dalyje kun. J. Petrošius buvo kalbama apie tai, kaip viso pasaulio lietuviai ruošiasi sutikti ir paminėti Lietuvos Krikšto Jubiliejų. Jo pasiūlymu čia pat buvo sudarytas Belgijos Jubiliejui ruošis komitetas, į kurį įėjo: BLB pirmininkė Stasė Baltus, rašytojas Eduardas Cinzas, Martine Van Goubbergen-Kazakevičienė, Liutauras Kazakevičius, Povilas Bružas ir Bronė Spies. Šis komitetas nutarė kreiptis į visus Belgijos lietuvius kuo atidžiau pasiruošti šiai šventei. Visi pasiūlymai bus labai mielai išklaušyti. Siųsti juos galima adresu: Liutauras Kazakevičius, Quinten Metsijssplein, 10 3000 Leuven (Belgium) tel. 016/20 31 61

Kreiptis galima lietuvių, prancūzų, anglų, olandų, lenkų, rusų kalbomis.

L. Kazakevičius

LAPELIAI APIE IESMANTĄ

Kviesitinei publikai besirenkant į vieną Vašingtono teatrą pasiklausyti sovietų poeto Andriejaus Vosnenszko kūrybos rečitalio, tarptautinės Amnestijos organizacijos darbuotojai dalino lapelius su lietuvių poeto Gintauto Iešmanto nuotrauka ir biografiniais duomenimis. Lapelių tekste buvo sakoma: Gintautas Iešmantas siekė laikiai pasinaudoti savo teise laisvai išsireikšti. Jo eilėraščiai išreiškė troškimą, kad jo šalis vėl būtų laisva. Dėl to jis buvo suimtas ir įkalintas. Prisiminkite šį poetą, protestuokite prieš jo kalinimą. Daugumas žmonių lapelius priėmė ir parodė jiems dėmesį. Tik sovietų diplomatai atsakė lapelius priimti.

PAKEITIMAI LIETUVOS KRIMINALINIAME KODEKSE

Vilniaus radijas pranešė apie kai kuriuos pakeitimus Lietuvos kriminaliniame kodekse. Bausmė už šmeižtus dabar nustatyta iki 100 rublių arba iki 2 metų kalėjimo.

Krim. kodekso 47 straipsnis teikia pi-

NELEGALI PREKYBA

MUITININKŲ KOVA SU
NAUJAUSIOS TECHNIKOS
KONTRABANDININKAIS

JAV muitininkai, kurie paprastai aerouostuose ir jūrų uostuose ukiną keleivių bagažą, pastaruoju metu turi ir kitą užduotį — kovoti prieš neleistiną modernios technikos išvežimą iš JAV į Tarybų Sąjungą. Tam tikslui buvo specialiai paruošti ir paskirti 400 muitinės agentai. JAV muitinės viršininkas Vujamas von Rabas pareiškė, kad tokiu būdu siekiama duoti atkirtį KGB suorganizuotai kampanijai, kurios tikslas yra bet kokia kaina gauti JAV naujausius techninius įrengimus. Pasak jo, Tarybų Sąjunga žinanti, kiek tokia technika yra verta mūsų lauke: jos vogimas iš amerikiečių leidžia Maskvai sutaupyti milijardus dolerių. Minėto JAV pareigūno teigimas remiasi praėjusių metų rugsėjo mėnesį JAV gynybos ministerijos padarytu pranešimu. Remiantis prancūzų žvalgybos duomenimis, gautais iš KGB agento, minėtame pranešime buvo aprašoma kokiais būdais Tarybų Sąjunga gauna naująsias JAV techniką. Kaip praneša JAV Federalinių Tyrimų Biuro pareigūnai, tarybinė vyriausybė kartą per metus siūnia KGB buveinėms Vašingtone, Niujorke ir Sanfrancisko slapstus, telefono knygos storio, sąrašus. Šiuose sąrašuose yra išvardinti naujausi mokslo ir technikos pasiekimai, už kurių gavimą Maskva yra pasiruošusi sumokėti bet kokią kainą.

FTB-o pareigūnai teigia, kad JAV-se yra daugiau kaip 4.000 diplomatijos ir prekybos atstovų iš komunistinio bloko šalių — kas trečias iš jų užsiima kokia nors šnipinėjimo veikla. Prieš ketverius metus įsteigtam specialiam muitinės skyriui kovai su naujausios technikos kontrabanda, ypač pagrausėjo darbo pastaruoju metu. Šio skyriaus agentai dėl laiko stokos jau nebeužsiima mažų kompiuterių sulikymu, bet sergsti, kad į KGB rankas nepatektų naujausia karinė technika, optikos prietaisai, lazeriai ir didelio pajėgumo kompiuteriai.

Minėtam JAV muitinės skyriui per pastaruosius metus pavyko išaiškinti nemažai stambių kontrabandinių operacijų, kurių metu buvo mėginta parduoti Tarybų Sąjungai naujausią JAV techniką. Taip 1983 metų pabaigoje Hamburge buvo sulauktytas laivas, gabenantis į Tarybų Sąjungą 30 tonų sveriančią galingo kompiuterio sistemą, kurios pagalba galima gaminti labai aukštos kokybės puslaidininkius. Šią nelegalią prekybinę transakciją per Pietų Afriką ir Vakarų Vokietiją bandė atlikti, dabar kažkur tai besislaps- tās, Vakarų Vokietijos prekybininkas Ričardas Miuleris.

Viena puslaidininkių firma iš Barcelonos (Ispanija) pereinai metais JAV vykusio teismo proceso metu

INTELEKTUALŲ DEMONSTRACIJA BELGRADE

Apie trys šimtai serbų rašytojų ir kitų intelektualų Belgrade surengė protesto demonstraciją prieš istorijos docento profesoriaus Dragoljbo Petrovič nuteisimą 2 mėnesius kalėti už tai, kad buvo parašęs straipsnį, nepatikusį komunistų partijos vadovybei. Intelektualų protesto demonstracija prieš docento nuteisimą vyko Jugoslavijos rašytojų sąjungos patalpose Belgrade ir užtruko apie dvi valandas. Demonstracijos metu kalbėjo intelektualai griežtai pasmerkę teismo nuosprendį asmeniui, kuris tesiekė išreikšti savo nuomonę kai kuriais aktualiaisiais Jugoslavijos gyvenimo klausimais.

KARALISKOS VEDYBOS

Vokietijos laikraštis DIE WELT (II.22) atspausdino istorinį straipsnį apie prieš 600 metų įvykusį Lenkijos susijungimą su Lietuva ir Lietuvos krikštą.

Straipsnyje sakoma, kad Lietuvos kuni- gaikščio Jogailos ir Lenkijos sosto įpėdinės Jadvygos vedybos įvyko 1386 m. vasario 18 dieną. Tuo laiku Jogaila buvo 35 m. amžiaus, o Jadvyga — trylikos metų mergaitė. Karalienė Jadvyga, būdama 26 m. amžiaus, pagimdė sūnų, kuris tuoj pat mirė. Tais pat 1399 metais mirė ir karalienė.

liečiui kritikos teisę ir už pareikštą kritiką draudžia bausi. Įvairūs valdžios pareigūnai, nusiženę tam straipsniui, gali netekti savo vietos, būti nubausiti iki 2 metų kalėjimo ar iki 300 rublių bauda.

prisipažino nelegaliai iš JAV importavusi elektroninius įrengimus, kuriuos ji vėliau pardavė Kubai ir Tarybų Sąjungai. Minėta ispanų firma sutiko sumokėti vieno milijono dolerių baudą.

Leonardas Bergas ir Solomonas Svarcas pereinai metais buvo teisiami Niujorke už 2 mln. dolerių vertes naktinių žiuronių paruošimą Argentinai ir 200.000 dolerių vertes ginklų tiekimą Irakui. Muitininkams taip pat pavyko suauktyti laivą vežamą mimetų prekybininkų Tarybų Sąjungai skirtų naktinių žiuronių siuntą bei ginklus Lenkijai. Iki pereitų metų nepos mėnesio JAV muitininkams pavyko išaiskinti 4.589 nelegalaus eksporto atvejus, kurių metu buvo suauktyta prekių už 310 mln. dolerių. Už sąmoningą nelegalų eksporto prekybą JAV įstatymai numato iki 10 metų laisvės atėmimo bausmę ir vieno milijono dolerių baudą.

JAV muitinės specialus skyrius yra aprūpintas įmantriais informacinėmis priemonėmis, kurių pagalba jiems pasiseka atpažinti draudžiamus eksportuoti elektroninius įrengimus, ginklus dais bei nustatyti paskirų asmenų ar firmų, kartą jau įsiveusių į abejotina prekybą, tapatybę. JAV firmos yra įspėtos atsargiai eigtis su pirkėjais, kurie už elektroninę techniką ar ginklus siūlo keletą kartų aukštesnę kainą negu įprasta.

Kovoje su nelegalia prekyba pasiekta nemaža laimėjimų, bet susiduriama ir su daugeliu sunkumų. JAV muitinės strateginių tyrimų direktorius Waugh pareiškė: „JAV yra laisva šalis, mes negaume žmonėms uždrausti verstis prekyba. Mes žinome, kad mes reikalaujame turime ne su kokiais smulkiais sukčiais, bet su multimilijonieriais. Nelegaliam eksportui, panašiai kaip ir prekybai narkotikais, karts nuo karto galima suduoti smūgius, bet visiškai jį sustabdyti neįmanoma“.

V.M.

BBC RADIJO TRANSLIACIJOS

NATO kariuomenės vyr. vadas gen. Bernard Rogers, kalbėdamas vasario 2 d. Muenchene vykusiame gynybos simpoziume, pasisakė dėl Vakarų valstybių strategijos karo metu, įeigu toks bet kada kiltų Europoje. Kaip pranešė DAILY TELEGRAPH (III.3), generolas pasakęs, kad tuo atveju Vakarai turėtų skatinti Rytų Europoje sukilimą.

Tokios mintys nustebino kai kuriuos simpoziumo dalyvius, bet britų parlamento atstovas John Wilkinson jam pritarė. Jis pasiūlė sudaryti NATO rėmuose Psichologinio karo departamentą.

J. Wilkinson, kuris yra Britanijos konservatorių partijos gynybos komiteto vicepirmininkas, pareiškė nuomonę, jog toks departamentas galėtų suvaidinti svarbų vaidmenį karui išvengti. Psichologiniame kare naudingu ginklų galėtų būti Britų radijas BBC, tad jis stebėjosi, kodėl BBC užsienio tarnyboje ligšiol nėra transliacijų tokiomis svarbiomis kalbomis, kaip latvių, lietuvių, estų ir ukrainiečių.

Išklaukęs gen. Rogerso planą sukelti Rytų Europoje neramumus, kitas simpoziumo dalyvis, JAV gynybos departemento pasekretorius Fred Ikle, pasiūlė giliau patyrinėti Sovietų imperijos gyventojų lojalumą valdžiai.

TRADICINIS RENGINYS

Lietuvos Vyčiai vasario 23 d. Martini- que puošnijoje salėje surengė savo tradicinį renginį — Lietuvos atsiminimus, kuriame specialiai buvo pagerbtas vysk. V. Brizgys. Į renginį atsilankė apie 400 asmenų, jų tarpe gen. kon. J. Daužvardienė ir Vaclovas Kleiza, ev. vysk. Anas Trakis su ponia, Illinois senatorius Frank Savickas. Meninę programą atliko Čikagos lietuvių operos solistai Darrell Rowader ir Algirdas Brazis.

PLOKSTELĖ VIOLETA II

Kai kas teiraujasi, kur galima būtų įsigyti Violetos Rakauskaitės įdainuotą plokštelę VIOLETA II? Anksčiau ją galima buvo pirkti Lietuvių Namuose, Londone, bet dabar čia jau išparduota.

Dainininkė mus informuoja, kad tą plokštelę dar galima įsigyti, nusiunčiant 15 dolerių šiuo adresu: Paulius Jasiukonis, Independent Producers Studio, 1604 Vista del Mar Ave., Hollywood, CA 90028, U.S.A.

PAVOJUS SVEIKATAI

KINJOJE DIDĖJA SUSIRUPINIMAS DEL APLINKOS UŽTERŠIMO

Pekine išeinančiame laikraštyje „Kinija šiandien“ neseniai buvo išspausdintas Valstybinio gamtos apsaugos komiteto planas, kuriuo siekiama sustiprinti kovą su aplinkos užteršimu. Šio komiteto pirmininkas Ču Gepingas pareiškė, kad be sustiprintos pramonės įmonių kontrolės, didesnis dėmesys gamtos apsaugai taip pat bus skiriamas projektuojant ir statant naujus valstybinius ir kooperatyvinius pramonės objektus. Jis taip pat pažymėjo, kad netaupančios energiją ir aplinką labai teršiančios įmonės sekančio penkmečio laikotarpyje bus uždarytos. Be to, kiekviena įmonė privalėsianti skirti iš gamybos modernizavimo fondų 7 proc. lėšų pramoninių atliekų valymo įrengimui statybai. Šis potvarkis galios ir sparčiai augantiems žemės ūkio gamybiniais kompleksams.

Straipsnyje taip pat buvo raginama vyriausybę imtis veiksmingesnių priemonių prieš aplinkos užteršimą, kai kuriuose Kinijos miestuose pernai pasiekusį katastrofinį lygį. Tankiai gyvenamos vietovės 90 proc. vandens išteklių esą užteršti. Minėtame laikraštyje buvo rašoma, kad septyniose provincijose, patikrinus 120.000 kolūkinį įmonių, buvo rasta, jog tik kelios iš jų turėjo atliekų valymo įrengimus. Šiose mažose įmonėse, dirbtuvėse ir kasyklose oro užterštumas nuodingomis medžiagomis pasiekė tokį laipsnį, jog kai kurių profesinės ligos, beveik visiškai išnykusios šeštajame dešimtmetyje, dabar vėl smarkiai paplito. Su aplinkos užteršimu susiję vėžiniai susirgimai dabar Kinijoje pareikalauja daugiausia žmonių au-

ku. 1984 m. Liaoningo provincijoje vėžiu sirgo ketvirtadalis mirusių gyventojų, o šioje provincijoje esančiame Senjango mieste susirgimas plaučių vėžiu per praėjusius dešimt metų išaugo net 106 proc.

Prieš du metus Kinijoje buvo apskaičiuota, kad aplinkos užteršimas, erozija ir „rūgštusis lietus“ kasmet šaliai padaro nuostolių už 122 milijardus JAV dolerių. Kaip rašoma laikraštyje „Kinija šiandien“, Kinijos valdžia numato atleisti išleisti daugiau gamtos apsaugos įstatymų ir dažniau panaudoti pinigines baidas prieš aplinkos teršėjus.

Pereitą mėnesį minėtame Kinijos laikraštyje buvo rašoma, kad Šanchajaus miesto dešimčiai milijonų gyventojų, kuriems tiekiamas geriamas vanduo, iš Huangpu upės, gresia pavojus susirgti vėžiu. Straipsnyje buvo nurodoma, kad apie 6.000 įmonių pramoninės atliekos nuleidžiančios į Huangpu upės intakus ir kad neretai vandentiekio stotys stovinčios visai šalia chemijos kombinatų ir siurbiančios chemikalais užterštą vandenį.

Be numatomų planų sumažinti aplinkos užterštumą, Kinija taip siekia pagerinti visuomeninį susisiekimą miestuose bei išspręsti butų trūkumo klausimą. Nuo šių problemų teigiamo išsprendimo priklauso šalies ekonominių pertvarkymų sėkmė. Manoma, kad svarbiausia priežastis, pastūmėjusi Kiniją labiau susidomėti vis didėjančiu aplinkos užterštumu, buvo katastrofiškai augantis gyventojų sergamumas vėžiu ir kitomis chroniškėmis ligomis.

Vilgrda

EUROPOS LIETUVIS

LITHUANIAN

WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain
by the Lithuanian House Ltd.

2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post
Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga
ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams:
D. Britanijoje — 17 svarų;
Užsienyje — 20 sv. (oro paštu).

Vienoj skiltyje idėto skelbimo kaina 6.00
sv. už colį. Didėsni skelbimai atitinkamai
brangiau.

Už laikraštį kieno nors spausdinamų
jų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redak-
cija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.
Redakcija rankraščius taisy ir trumpina
savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto
dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia auto-
rių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuo-
monę.

Kronika

KAS—KADA—KUR

**XXXIII Europos Lietuviškųjų Studijų
Savaitė** — liepos 26 — rugpjūčio 3, Aus-
trijoje, Salzburge. Registruotis ir kitais
St. Savaitės reikalais kreiptis: Dr. I.
Joerg, 6473 Wens — Pitztal, Tirol, Aus-
tria. Tel.: 05414/236.

Paryžiaus lietuvių mėnesiniai susirinkimai — 32, rue du Petit-Musc, Paris 4e
(metro Bastille ar Sully-Morland). 12 val.
pamaldos, paskui bendri pietūs.

Sekantieji susirinkimai: kovo 16 —
šv. Kazimiero šventė; balandžio 13 — po-
vėlykinių susirinkimas.

**DBLS Visuotinis narių suvažiavimas ir
LNB-vės akcininkų susirinkimas** — balan-
džio 19-20 d., Lietuvių Namuose Londone.

Lietuvių vaikų vasaros stovykla — lie-
pos 27 — rugpjūčio 10 d., Romuvoje (Hue-
ttenfeld).

Pabaltiečių Namai Prancūzijoje —
Visi kviečiami atsilankyti. Informacijas
teikia Mrs. Jolanta Vaičiūtytė-Goutt. Ad-
resas: Baltic House, 1 rue de la Prairie,
94500 Champigny-sur-Marne, France. Tel.
(33-1) 4881.52.22.

AUKOS TAUTOS FONDUI

Juzefa Petravičienė — 40 sv.
V. ir M. Žemaičiai ir J. Orentas — po
10 sv.

Northamptono lietuviai per L. Švalykų
aukojo:

L. ir B. Švalykai ir A. Barančiukas — po
5 sv., St. Sidlauskas — 4 sv., J. Plepys —
2 sv., A. Petrusevičius, Jungis Plepys, St.
Šimkus, V. Karpasuskas ir Stefa Baran-
čiukienė — po 1 sv.

Viso 21 sv.
Nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

AUKA TAUTINĖS PARAMOS FONDUI

TPF-ui A. Gudlauskas paaukojo 5 sv.
Nuoširdžiai dėkoja TPF valdyba.

Londonas

DIDŽIOSIOS SAVAITĖS PAMALDOS LIETUVIŲ BAZNYČIOJE

Did. ketvirtadienį — kovo 27 d. šv.
Mišios su švč. Sakramento adoracija bus
5 val. vakare.

Did. penktadienį pamaldos bus 3 val.
Svečio kunigo nebus. Pasninko diena.

Did. šeštadienį — kovo 29 d. vėlykinės
pamaldos bus 6.30 val.

Vėlykų rytą pamaldos prasidės 8 val.
pagal vasaros laiką, tą naktį pasukant
laikrodžius.

Suma, kaip paprastai, bus 11 val.

Antrą Vėlykų dieną (neprivaloma) šv.
Mišios bus 11 val.

Išpažinčių klausoma kiekvieną dieną.

KNYGOS PRISTATYMAS

Praejusį šeštadienį gražus būrys londoni-
niškių ir svečių iš toliau susirinko Lietu-
vių Namuose plačiau išgirsti apie ką tik
iš spaudos išėjusią, inž. J. Vilčinsko pa-
ruošta knygą „Lietuvos socialdemokrati-
ja“.

Knygos pristatymą surengė Londono
Vienybės klubas. Seniūnas M. Bajorinas
pasidžiaugė gausiu dalyvių skaičium ir
pakvietė P.B. Varkalą plačiau pasisakyti
ir apibūdinti šį stambų leidinį, o social-
demokrato akimis knygą apžvelgė arch.
K. Tamošiūnas. Po jų, knygos autorius
pareiškė padėką visiems tiems, kurių pa-
rama ir talka jo atliktas darbas buvo iš-
spausdintas, o taip pat ir visiems atvy-
kusiems išlydėti tą knygą į pasaulį.

Pabaigoj LNB-vės pirm. V. Dargis pra-
nešė dar ir apie kitas, jau baigtas spaus-
dinti, NKK knygas, kurias taip pat ne-
užilgo numatoma pristatyti mūsų visuo-
menei.

Dalyviai turėjo progą tuoj pat įsigyti
naują knygą.

O paskui dar valandėlę, besivaikindami
vyneliu ir sumuštiniais, susirinkusieji pa-
sidailijo savais įspūdžiais.

TAUTODAILĖS PARODA DERBYJE

Jau buvo rašyta „Europos Lietuvių-
je“ apie ruošiamą Derby miesto mu-
ziejuje Anglijos lietuvių menininkų
parodą. Paroda įvyks 1986 m. birželio
14 iki liepos 12 d. Miesto muziejuje.
Parodoj bus eksponuojama:

Lietuvos gamtos istorija, Lietuvos
nuotraukos, pašto ženklai, medžio dro-
žiniai, paveikslai, pinigai, gintaras ir
visokie rankų darbai.

Aš kreipiuosi į lietuvių meninin-
kus, kurie turi kokių eksponatų ir no-
rėtų parodyti parodoje, prašau rašyti
šiuo adresu: R. Popikienė, 22 Bass St.
Derby DE3 3BS arba Tel. 0332 49430.

Manchesteris

DBLS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

DBLS Manchesterio skyriaus valdyba
kovo 22 d., šeštadienį, 6 val. vakare M.
lietuvių klube šaukia savo narių metinį
visuotinį susirinkimą.

Darbotvarkė: valdybos ir revizijos k.
pranešimai, naujos valdybos, revizijos k.,
atstovo į DBLS suvažiavimą rinkimai ir
einamieji reikalai.

Visi nariai kviečiami susirinkime būti-
nai dalyvauti.

Skyriaus valdyba

VELYKOS KLUBE

Pirmą Vėlykų dieną baras bus atdaras.
Antrą Vėlykų dieną p.p. įvyks gražiausių
margučių premijavimas ir ritinėjimo var-
žybos. Gražiausi margučiai bus premiju-
jami.

Visi prašomi atsinešti kuo daugiau mar-
gučių.

Klubo valdyba

Ketteringas

OPERACIJA B. MARDOSUI

Ketteringe gyvenantis DBLS narys B.
Mardosas penkias dienas išbuvo ligoninė-
je. Po operacijos grįžo namo ir sveiksta.

Ketteringo ir Corbio DBLS skyriaus na-
riai linki jam kuo greičiau pasveikti.

J. Liobė

Wolverhamptonas

SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Kovo 16 d., 16.30 val., Lenkų katalikų
klubo mažoje salėje, Stafford Rd., Oxley-
Wolverhampton, DBLS skyrius šaukia
Metinį visuotinį susirinkimą.

Bus perrenkama skyriaus valdyba ir
renkamas atstovas į DBLS atstovų su-
važiavimą Londone.

Visus narius ir prijauniančius prašome
dalyvauti.

Skyriaus valdyba

Rochdale

METINIS SUSIRINKIMAS

DBLS Rochdalės skyriaus metinis susi-
rinkimas įvyks kovo 15 d., 6 val. vak.,
šeštadienį, Ukrainiečių klube, 80 Moles-
worth St., Rochdale.

Visus narius prašome gausiai dalyvauti.

Skyriaus valdyba

SVEČIAI LIETUVIŲ NAMOSE

Lietuvių Namuose lankėsi inž. Antanas
Brazdys iš Čikagos. Jis atvyko į Londoną
aplankyti savo sūnaus skulptoriaus Anta-
no Brazdžio.

Iš Australijos kelioms dienoms tarny-
bos reikalais į Londoną buvo atvykęs
kompiuterių D.E. kompanijos vienas di-
rektorių Rimas Keris. Lietuvių Namuose
susitiko su senais pažįstamais.

CENTRINIO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

DBLS Centrinio skyriaus susirinkimas
įvyks kovo 16 d., sekmadienį, Lietuvių
Namuose 19 val.

C. Sk. valdyba

VOKIETIJA

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS BREMENE

Lietuvių Bendruomenės Bremeno apy-
linkės valdyba surengė vasario 23 d. Lie-
tuvos nepriklausomybės minėjimą šv. Ur-
sulos parapijos salėje. Prieš tai kunigas
E. Putrimas iš Romos bažnyčioje atlaikė
pamaldas, į kurias atsilankė būrelis lietu-
vių. Pirmą kartą teko matyti jauną kun-
gą, kuris gimęs ir augęs Toronte, Kana-
doje, ir puikiai lietuviškai kalba. Po pa-
maldų parapijos salėje susirinko per 50
dalyvių. Susėdus prie gražiai paruoštų
stalių, apylinkės valdybos pirmininkas Br.
Skrudys pasveikino susirinkusius daly-
vius, kurių tarpe buvo ir svečių iš Ham-
burgo, ir savo kalboje priminė šventės
reikšmę. Garbės prezidiuman pakvietė tē-
vą dr. Konstantiną Gulbiną, kun. E. Put-
rimą ir garbės narį Fr. Slenterį. Kaip sve-
čias Luebecko apylinkės jaunas ir ener-
gingas pirmininkas V. Mackevičius, nese-
niai atvykęs iš Lietuvos, skaitė įdomią pa-
skaitą ne tiek apie turėtą nepriklausomy-
bę, bet apie tautinę padėtį dabartinėje
Lietuvoje ir pasipriešinimą komunistinei
valdžiai. Tėvas dr. Konstantinas trumpais
bruožais kalbėjo apie Antaną Baranaus-
ką. Už Lietuvos laisvę ir Sibiro ištremi-
muose žuvusieji tautiečiai pagerbti atsi-
stojimu ir tylos minute. Oficialioji dalis
baigta sugiedotu Tautos himnu. Ponia
Kairienė deklamavo vieną tėvynę prime-
nanti eilėraštį. Latvių Bendruomenės at-
stovas perdavė savo organizacijos sveiki-
nimus. Kaip visada prie ponų paruoštų
stalių ir suneštų vaišių maloniai pasiva-
linta ir pasikalbėta. Vėliau ir sudainuota
lietuviškų dainelių.

Fr. Šl.

KAZIUKO MUGĖ

„Aušros“ Tunto skautės ir skautai ma-
loniai kviečia Jus atsilankyti į

KAZIUKO MUGĖ,

kuri įvyks 1986 m. kovo mėn. 15 d., še-
štadienį, 16.00 val., Vasario 16 Gimnazijos
valgykloje.

Programoje: Iškilminga sueiga, Ižodis,
Linksmoji dalis.

Mugėje bus: rankdarbiai, margučiai, lo-
terija.

Visų lauks skanūs lietuviški pietūs —
cepelinai.

Kavinėje — kava, arbata, tortai.

„Aušros“ tuntas, Vasario 16 Gimnazija

KVIEČIAME TALKON!

Pabaltiečių Krikščionių Studentų
Sąjunga kovo 16-23 d. savo namuose
Annaberge Bonnoje rengia darbo sa-
vaitę. Būtinai atliktųjų darbų yra vėl
nemažai, k.a. kambarių tapetavimas ir
dažymas, grindų atnaujinimas ir kt.

Annabergas yra ne tik studentų ben-
drabutis, bet ir visų pabaltiečių suva-
žiavimo centras Vokietijoje. Kviečiu
visus, kurie nori ir gali prisidėti savo
darbu prie Annabergo namų išlaiky-
mo. Džiaugsimės ir būsim už tai dė-
kingi. Kas negali visą savaitę, tegul
atvyksta bent kelioms dienoms.

Maistas ir nakvynė nemokamai. Ke-
lionė kiekvienas pats užsimoka. Norin-
tieji prie talkos prisidėti registruojasi
pas A. Pomers, Annaberger Str. 400,
5300 Bonn 2, tel. 0228-316244.

K. Dikšaitis

Generalinis sekretorius

PAMALDOS

Gavėnioje dvasiniai patarnauja

Kun. J. Šakevičius, MIC, kovo 15 d.,
12.30 val., Sv. Petre, Gloucesteryje ir 17
val., Beeches Green, Stroude; kovo 23 d.,
11.15 val., Židinyje, Nottinghamame.

Kan. V. Kamaitis kovo 15 d., 14 val.,
Bridge Gate, Derby; kovo 15 d., 18 val.,
kovo 16 d., 11.15 val., Židinyje, Notting-
hame; kovo 16 d., 14 val., Sv. Elzbietoje,
Coventryje ir 16 val., Sv. Petre, Leaming-
tone Spa.

Kun. S. Matulis MIC, kovo 22 d., 17
val., kovo 23 d., 9 ir 11 val., lietuvių baž-
nyčioje Londone; kovo 29 d., 14.30 val.,
Sv. Chado bažnyčioje, Manchesteryje.

Kiti susitelkimai jau buvo Wolver-
hamptone, Ketteringe, Northamptone,
Stoke on Trente ir Bradforde.

Visur susitaikymo sakramentui išpažin-
čiai kviečiami bent pusvalandį prieš pa-
maldas.

Keighleyje — kovo 23 d., 13 val., St.
Anne's bažn.

Manchesteryje — kovo 30 d., 2.30 val.,
Priešvėlykinių susikaupimas. Praves kun.
S. Matulis, MIC.

Manchesteryje — Vėlykų I dieną, 12.30
val.

Bolton — Vėlykų II dieną, 11 val., St.
Patrick's bažn.

Bradforde — balandžio 6 d., 12.30 val.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

RŪPESČIAI PO GAISRO

Kai gaisras sunaikino Rennhofo pilį,
kuriam buvo apgyvendinti gimnazijos
bernai, niekas nežinojo, kaip gimnazi-
ja galės tęsti savo darbą. Padėtis buvo
liūdna. Kambarių nebuvo, dauguma ber-
niukų baldų, gavę vandens, buvo išsiskė-
tę, muzikos kambarys su visais instrumen-
tais sudegęs, bibliotekos pusė knygų taip
pat sudegusi, o kita išdėstyta mokyklos
pastate ant radiatorių džiovinimui.

Iš pradžių buvo galvota, kad draudimas
apmokės vaikų apgyvendinimą kur nors
kitur. Tačiau greitai paaiškėjo, kad pasta-
tų draudimas teapmokės pastatui padary-
tus nuostolius, o inventorius draudimas
apmokės inventorijų, kuris buvo labai se-
nas ir mažai vertas ir todėl mažai teap-
draustas. Iš pradžių buvo galvota statyti
konteinerius, kuriuose pilnai įrengti kam-
bariai. Tačiau pasirodė, kad tai labai
brangu. 40 vaikų ir bendrabučio vedėjo
patalpinimas tokiuose konteineriuose dve-
jiems metams būtų kainavęs apie 400.000
DM. Dar brangiau būtų buvęs vaikų ap-
gyvendinimas viešbutyje, kurio, be to, ar-
ti ir nebuvo.

Kuratorijos valdyba, apsvačiusi visas
galimybes, pasirinko pačią pigiausią ir,
kaip praeitų metų patirtis parodė, ge-
riausią. Berniukai buvo apgyvendinti klasi-
jų pastate, kuriame buvo visi reikalingi
sanitariniai įrenginiai, o pamokoms buvo
pastatytas 8 kambarių barakas su cen-
tralinu apšildymu. Taip pat buvusiame
sandėlyje pilnais prietaisais dar buvo įren-
gti 5 kambariai mokyklai.

Jeigu visiems šioms darbams būtų reik-
kėję samdyti architektą ir firmas, tai bū-
tų reikėję bent 180.000 DM. Kadangi dar
nebuvo aišku, iš kur tiek pinigų gauti, bu-
vo nutarta pagal galimybes savo jėgom
atlikti.

Čia labai daug padėjo buvęs gimnazijos
darbininkas ir dabartinis kaimynas Anta-

PRANCŪZIJA

SKULPT. A. MONČIO PARODOS IR KURSAI

Ir šiais mokslo metais Antanas Mon-
čys vadovauja skulptūros studijai Pary-
žiaus Cite Universitaire rūmuose, kurią jis
pats ir įkūrė prieš tryliką metų.

Šių metų liepos mėnesį praves skulp-
tūros kursą Saar'o (Vokietijoje) vasaros
meno akademijoje Scheideberg'e.

Larzac pagarsėjo prieš kelis metus, kai
tas labai gražus kraštas turėjo pavirsti ka-
ro baze. Gyventojams aršiai pasiprieši-
nus, buvo surasta kompromisų palankių
ir žmonėms ir gamtai ir kultūrai.

Rugpjūčio mėnesį Mončys ten praves
skulptūros kursą.

Ville de Sevrans organizuoja A. Mon-
čys parodą nuo 15 iki 30 balandžio.

Saar'o krašte, Wadgassen mieste, Rie-
wer namuose organizuojama Mončio
skulptūrų ir Clothilde Freichel — Baltes
tapybos paroda nuo 15 iki 30 balandžio.

✱

Jean Cassou, Millašaus draugijos gar-
bės pirmininkas, mirė š.m. sausio mėn.
16 d., sulaukęs 89 metų. Jis buvo rašyto-
jas ir meno kritikas, ilgą laiką Paryžiaus
moderniojo meno muziejaus direktorius.
Per O.V. Millašų jis susipažino su Lietu-
va ir visuomet turėjo daug simpatijų lietu-
viams.

Prof. Georges Matorė, didelis lietuvių
bičiulis, parašė knygą „Le Vocabulaire et
la société médiévale“. Knyga recenzuota
1986 m. sausio 3 d. „Le Figaro“ laikraštyje.
Profesorius 1975 m. išleido knygą, ku-
rioje aprašė savo suėmimą ir kalinimą
Lietuvoje per pirmąją sovietų okupaciją
(„La Muselière“).

Dr. Kazys Bobelis, VLIKo pirmininkas,
su žmona buvo Paryžiuje ir susitiko su
R. Bačkiumi. Dr. Bobelis pranešė, kad se-
kantis VLIKo seimas bus po ilgo laiko
Europoje — Londone.

Vytas Bačkis dalyvavo „Jaunųjų Euro-
pos studentų“ kongrese Londone, kur su-
sisiekė su Anglijos lietuvių jaunimo są-
jungos atstovais.

Latvių jaunimo iniciatyva Vytas ir Ri-
mas Bačiai kartu su jaunaisiais latviais
buvo prisirakinę prie Sovietų Sąjungos
ambasadų tvoros.

Pranas Gailius ofortais iliustruoja kny-
gą apie K. Donelaičių, kuriai tekstą para-
šė Kazys Bradūnas.

Viktorija Skrupskelytė, prancūzų kalbos
ir literatūros profesorė Oberlin kolegijo-
je JAV, atvyko į Prancūziją ir vadovauja
amerikiečių studentų grupei Tours mieste.
Nuo kovo 30 d. ji su ta pačia studentų
grupe atvyks dviem savaitėm į Paryžių.
Viktorija Skrupskelytė yra lietuvių lite-
ratūros istorikė ir kritikė, ji aktyviai ben-
dradarbiauja lietuvių spaudoje ir dažnai
skaito paskaitas lietuvių suvažiavimuose.

nas Šiugždinis, sr., kuris virš mėnesio dir-
bo nuo ryto iki vakaro, neimdams jokio
atlyginimo. Jam talkininkavo iš Punsko
atvykę lietuviai Vytas Grigutis ir Petras
Gavienas. Jie iškasė visus griovius elek-
tros laidams ir šildymo bei vandens vam-
zdžiams, buvusį sandėlį pavertė gražiais
kambariais, išdažė visą baraką iš lauko ir
vidaus ir nutiesė naują taką į baraką, ku-
rį išdėjo akmeninėm plokštėm.

Patį baraką per vieną savaitę pastatė
pats fabrikas, iš kurio jis buvo pirktas.
Jo pamatai buvo savo jėgom išlieti iš be-
tono, o šildymo ir elektros įrenginiai su-
dėti firmų.

Tuo pačiu laiku klasių pastate buvo
įrengtas bendrabutis. Nuimtos visos rašo-
mosios lentos, kurios buvo perkeltos į ba-
raką, ant visų langų sudėtos užuolaidos,
nupirktos naujos dviaukštės lovos ir spin-
tos, iš pilies pernešti stalai ir kėdės.

Visus darbus apskunkino vasaros atos-
tos, kurių metu ne tik vaikai, bet ir
daugelis firmų bei fabrikų atostogavo.
Taip pat pagal valdžios taisykles reikėjo
gauti kiekvienam darbu ir kiekvienam
perkamam daiktui bent tris pasiūlymus
raštu, kurių pigiausią buvo galima pasi-
rinkti.

Tačiau, nežinint visų sunkumų ir trum-
po laiko, beveik visi darbai buvo laiku
atlikti, visi baldai laiku supirkti, taip kad
po atostogų mokykla ir bendrabutis galė-
jo savo darbą pilnai pradėti. Buvo taip
pat nupirkta visos mokslo reikalingos
knygos. Tik lietuviškų knygų, atrodo, kad
nebegausim. Tačiau visam pasaulyje lie-
tuviai labai dosniai atsiliepė į paskelbtą
knygų vajų, taip kad ir lietuviškų atsira-
do nemažiau, kaip buvo. Taip pat ir or-
kestrui nereikėjo iširti. Dėka ponų Vero-
nikos ir Viktoro Sutkų stambios aukos
(10.000 DM), Stasio Šimkaus 1.000 DM ir
daugelio kitų buvo galima supirkti visus
reikalingus instrumentus. Daug kas auko-
jo instrumentų, kaip, pavyzdžiui, Jonas
Valaitis.

Labai daug padėjo Karolio Milkovaičio
vadovaujamas komitetas, kuris iš Čika-
gos lietuvių surinko knygų ir muzikos in-
strumentų ir jas savaitę po savaitės siun-
tė mažesniais siuntiniais į gimnaziją, kad
pašto ir maito išlaidos nebūt didelės.

Tai didelis darbas, už kurį gimnazija la-
bai dėkinga. Sunku suminėti visas institu-
cijas ir visus asmenis, kurie mums šioje
nelaimėje padėjo. Didesnieji aukotojai
paminėti straipsnyje apie apyskaitas. Ta-